

ENDERUN DERGİSİ
JOURNAL OF ENDERUN

e-ISSN: 2618-592X

YIL/YEAR: 2021 CİLT/VOL: 5 SAYI/ISSUE: 1

Çevrimiçi olarak / Available online at www.dergipark.org.tr/tr/pub/enderun

**D-8 ÜLKELERİNDE POLİTİK İSTİKRARSIZLIĞIN
EKONOMİK BÜYÜMEYE ETKİSİ: NEDENSELLİK ANALİZİ**

THE EFFECT OF POLITICAL INSTABILITY ON ECONOMIC GROWTH
IN D-8 COUNTRIES: CAUSALITY ANALYSIS

Makalenin
Gönderim Tarihi:
20/03/2021

Makalenin
Kabul Tarihi:
30/03/2021

Emre YİĞİT a
aTokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Reşadiye MYO,
Lojistik Bölümü, E-mail: emre.yigit@gop.edu.tr
ORCID Numarası: 0000-0001-9721-2605

Savfa Aralığı: 79-87

ÖZET

Bir toplumun ekonomik açıdan başarılı olabilmesi için ekonomik ve politik yapının birlikte incelenmesi gereklidir. Çalışmada iktisadi performansı etkileyen en önemli faktörlerden birisi olan politik istikrarsızlık ve ekonomik büyüme arasındaki ilişki incelenmiştir. D-8 (Türkiye, Endonezya, İran, Mısır, Pakistan, Nijerya, Malezya, Bangladeş) ülkeleri için kişi başına düşen reel gayrisafı yurtiçi hasıla ve politik istikrarsızlık arasındaki ilişki Panel VAR analizi ile incelenmiştir. Kişi başına düşen reel gayrisafı yurtiçi hasıla için 1990-2014 yıllarını kapsayan döneme ait veriler Dünya Bankası veritabanından temin edilmiştir. Politik istikrarsızlık verileri ise PRS Group tarafından yayınlanan politik risk endeksi alınmış ve analize dahil edilmiştir. Çalışma sonucunda, politik istikrarsızlıktan ekonomik büyümeye doğru tek yönlü bir nedensellik tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Politik Risk, Ekonomik Büyüme, Panel VAR Analizi

ABSTRACT

For a society to be economically successful, it is necessary to examine the economic and political structure together. In the study, the relationship between political instability and economic growth, which is one of the most important factors affecting economic performance, is analyzed. Working in D8 (Turkey, Indonesia, Iran, Egypt, Pakistan, Nigeria, Malaysia, Bangladesh) relations between their countries for per capita real gross domestic product was examined by the panel VAR analysis and political instability. Data for the period of 1990-2014 for real gross domestic product per capita were obtained from the World Bank database. Political instability data, on the other hand, was taken from the political risk index published by the PRS Group and included in the analysis. As a result of the study, one-way causality was determined from political instability to economic growth.

Keywords: Political Risk, Economic Growth, Panel VAR Analysis

Giriş

Politik istikrarsızlık, demokratik bir süreçte, hukuk kuralları kapsamında etkili ve verimli bir siyasi yapının oluşturulamaması şeklinde ifade edilmiştir. Politik istikrarsızlık, ekonomilerin gelişmesi ve büyümesi sürecinde de önemli rol oynamakta ve büyümeyi etkileyen en önemli faktörlerden birisi olarak görülmektedir. Politik istikrarsızlığa sebep olan olaylar genellikle iktisat politikalarında da bir belirsizlik ortamının oluşmasına yol açmaktadır. Belirsizlik ortamının oluşması da yatırımların azalmasına neden olmaktadır (Leahy ve Whited 1996: 64, Asteriou ve Price 2001: 386). Bu durum ise, ekonomik büyüme potansiyelinin daha düşük bir seviyede gerçekleşmesine neden olmaktadır. Ekonomik büyümenin gerçekleşebilmesi için politik istikrarın sağlanmasının gerekli olduğu kabul edilmektedir (Şimsek, 2015: 44). Politik istikrarın oluşabilmesi için girişimcilerin gelecek dönemi daha iyi tahmin edebilmeleri ve kalıcı ekonomik faaliyetlere yönelmesi gerekmektedir (İnsel 1991: 19-20). Özellikle seçmenlerin politikacılara güvenmeleri ve şüpheyle bakmamaları, bunların yanında bir iletişim probleminin olmaması gerekmektedir. Bu durum mevcut ise istikrarsızlık ortamından söz edilebilir. İstikrarsızlık durumunda, ekonomik faaliyetler yolunda gitmez, piyasalarda bir belirsizlik ortamı olur ve bu belirsizlik durumunda ise ekonomik taraflar arasında yatırım amaçlı sözleşmelerin yapılmasını zorlaştırır. Politik istikrarsızlık belirsizliklere sebep olmakta ve ekonomik açıdan bakıldığında verimliliği olumsuz yönde etkilemektedir. Bunlarla birlikte yatırımların azalması nedeniyle ekonomik büyüme üzerinde de yine olumsuz etkilemektedir (Drazen, 2002: 522). Belirsizlik, iktidardaki politikacıların da gelecek döneme ait beklentilerinde belirsizlik oluşturur ve bu durum uygulanacak ekonomi politikalarını da etkileyebilir. Özellikle yeni seçim döneminde tekrar seçilip seçilemeyeceklerini tahmin edemeyen iktidar, tekrar seçilebilmek amacıyla kısa vadeli, oy toplama olasılığı daha yüksek popülist politikaları uygulamayı tercih ederler. Bu şekilde kaynakların verimsiz

kullanılması ekonomik büyümeyi olumsuz yönde etkilediği gibi enflasyon, işsizlik gibi ekonomik göstergelerde de sorun ortaya çıkacak veya var olan bu sorunların daha da büyümesine neden olacaktır (Şanlısoy, 2010: 199).

Çalışmada Türkiye, Bangladeş, Mısır, Endonezya, İran, Malezya, Nijerya ve Pakistan (D-8)'da politik istikrarsızlık ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin varlığı 1990-2014 yılları dönemi için incelenmiştir. Bu kapsamda Panel VAR analizi gerçekleştirilmiş ve sonuçları yorumlanmıştır.

2.LİTERATÜR ÖZETİ

Politik istikrarsızlık ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara bakıldığında farklı sonuçların olduğu görülmektedir.

Nordhaus (1975), çalışmasında politik istikrar ile enflasyon ve işsizlik arasındaki ilişkiyi 9 ülke üzerinde incelemiştir. 1947-1972 dönemini kapsayan analizde, seçimlerden önce işsizlik oranının azalmakta; enflasyon oranının ise seçim öncesi veya hemen sonrası artış göstermekte olduğunu belirtmektedir. Çalışma sonucunda, politik istikrarın makroekonomik performansın önemli bir açıklayıcısı olduğunu ifade etmektedir.

Alesina vd. (1996), 1950-1982 yılları arasında 113 ülkeyi inceledikleri çalışmada, OLS ve GLS yöntemlerinin kullanmışlardır ve politik istikrarsızlığın ekonomik büyümeyi önemli ölçüde negatif etkilediği sonucuna ulaşmışlardır.

Feng (2001), çalışmasında 42 ülke için 1978-1988 yılları verilerini kullanarak politik istikrarsızlıkla ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmada politik istikrarsızlığın ekonomik büyümeyi olumsuz etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Asteriou ve Price (2001), çalışmalarında İngiltere için 1961-1997 yılları verilerini kullanarak ekonomik büyüme ile politik istikrarsızlık arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Çalışmada politik istikrarsızlığın ekonomik büyümeyi olumsuz etkilediği sonucuna ulaşmışlardır.

Bienen vd. (1994), çalışmalarında 39 ülke için 1962-1987 yılları verilerini kullanarak ekonomik büyüme ile politik istikrar arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Çalışma sonucunda, ekonomik büyümeden politik istikrara doğru bir nedensellik ilişkisi tespit etmişlerdir.

Kurzman vd. (2002), çalışmalarında 106 ülke için 1951-1980 yılları verilerini kullanarak inceleme gerçekleştirmişlerdir. Çalışma sonucunda, politik istikrarsızlığın ekonomik büyümeyi olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir.

Gordon ve Wang (2004), çalışmalarında 47 ülke için 1980-2000 yılları verilerini kullanarak politik istikrar ve büyüme arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Çalışmada, vergi gelirlerinin ve kamu payının yüksek olduğu hükümetlerin daha iyi performans gösterdiğini belirtmişlerdir.

Sakamoto (2005), 17 ülke için 1961-1998 yılları verilerini kullanarak incelemiştir. Çalışma sonucunda, ekonomik büyümeden politik istikrarsızlığa doğru tek yönlü bir nedensellik ilişkisinin varlığını belirtmiştir.

Şanlısoy ve Kök (2010), çalışmalarında Türkiye için 1987-2006 yılları verilerini kullanarak ekonomik büyüme ve politik istikrarsızlık arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Çalışmada ekonomik büyümeden politik istikrarsızlığa doğru tek yönlü bir nedensellik ilişkisi tespit etmişlerdir.

Arslan (2011), çalışmasında Türkiye için 1987-2011 yıllarını kapsayan dönemi incelemiştir. Çalışma sonucunda GSYH'den politik istikrarsızlığa doğru tek yönlü bir nedensellik tespit etmiştir.

Tang ve Abosedra (2014), çalışmalarında 24 Ortadoğu ülkesi için politik istikrarsızlığın ekonomik büyüme üzerinde etkisini incelemişlerdir. Çalışma sonucunda, politik istikrarsızlığın büyümeyi olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir.

Parlakyıldız (2015), çalışmasında 25 ülke için 1999-2013 yıllarını kapsayan dönemi incelemiştir. Çalışma sonucunda, politik istikrarsızlığın ekonomik büyümeyi olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir.

Şimşek (2015), çalışmasında 66 orta-alt ve orta-üst gelirli ülkeler için 200-2013 yıllarını kapsayan dönemi incelemiştir. Çalışma sonucunda, politik istikrar endeksi ile konjonktürel dalgalanmalar arasında anlamlı bir ilişki tespit etmiştir. Politik istikrarsızlık siyasi belirsizliği artırmakta ve karar birimlerinin geleceği dönük algılarını olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle de piyasa işleyişi bozulmakta ve verimlilik azalmaktadır. Bu durum da yatırım ve büyüme üzerinde negatif yönde bir etki oluşturmakta ve dolayısıyla konjonktürel dalgalanmalara neden olmaktadır.

3. VERİ SETİ VE EKONOMETRİK MODEL

Çalışmada D-8 ülkeleri için ekonomik büyüme ve politik istikrarsızlık arasındaki ilişki incelenmiştir. Analizde kişi başına düşen reel gayrisafi yurtiçi hasıla için 1990-2014 yıllarını kapsayan döneme ait veriler Dünya Bankası veritabanından temin edilmiştir. Politik istikrarsızlık verileri ise PRS Group tarafından yayınlanan politik risk endeksi alınmış ve analize dahil edilmiştir. E-views 10 ekonometri programıyla yapılan Panel VAR analizinde kullanılan ekonometrik model, eşitlik 1.0 da gösterilmektedir.

$$\Delta GDP = \alpha + \sum \mu_i \text{PRE}_{t-i} + \varepsilon_{1,t} \quad (1.0)$$

GDP değişkeni kişi başı reel gayrisafi yurtiçi hasılayı ifade ederken, PRE değişkeni, politik risk endeksini belirtmektedir.

4. AMPİRİK BULGULAR

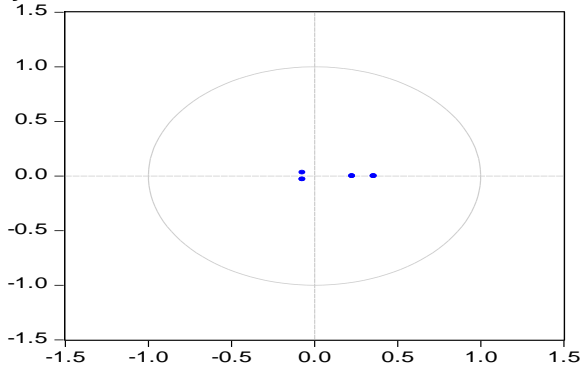
VAR analizinde sonuçların güvenilir olabilmesi için modelin durağan olması gerekmektedir. Öncelikle değişkenlerin logaritması alınmıştır. Birim kök testi sonuçları Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1: Birim Kök Testi Sonuçları

DEĞİŞKENLER	Genişletilmiş Dickey Fuller	Phillips Perron	Levin, Lin ve Chu	Im, Pesaran ve Shin
GDP	I0: 1.0000 I1: 0.0006	I0: 0.9999 I1: 0.0000	I0: 0.8554 I1: 0.0037	I0: 1.0000 I1: 0.0002
PRE	I0: 0.2184 I1: 0.0000	I0: 0.0786 I1: 0.0000	I0: 0.2011 I1: 0.0005	I0: 0.2315 I1: 0.0000

Not: I0: Düzey hali I1: Birinci derece farkını ifade etmektedir. Tabloda yer alan değerler p olasılık değerini göstermektedir.

Genişletilmiş Dickey Fuller testi, Phillips Perron testi, Levin Lin ve Chu Testi ve Im, Pesaran ve Shin durağanlık testleri sonuçlarına göre serilerin tümü birinci derece farkları alındığında, $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde durağan olduğu hipotezi doğrulanmaktadır. Bu aşamadan sonra ise modelin bir bütün halinde durağan olup olmadığına ise Şekil 1'de gösterilen karakteristik polinom ters kökleri incelenmiştir.

Şekil 1: Karakteristik Polinom Ters Kökleri

Şekil 1 de görüldüğü üzere karakteristik polinomun bütün ters kökleri birim çember içerisinde bulunmaktadır. Dolayısıyla modelimiz bir bütün halinde durağan olduğu görülmektedir.

VAR modellerindeki gecikme uzunluğunun belirlenmesi önemli sorunlardan birisidir. Uygun gecikme uzunluğunu bulmak için Ardışık modifiye edilmiş Olasılık Oranı (LR) test istatistiği, Son Tahmin Hata Kriteri (FPE), Akaike Bilgi Kriteri (AIC), Schwarz Bilgi Kriteri (SC) ve Hannan-Quin Bilgi Kriteri (HQ) gibi kriterlerinden faydalanılmıştır. Tablo 2'de uygun gecikme uzunluğu gösterilmektedir.

Tablo 2: Uygun Gecikme Uzunluğunun Bulunması

Lag	LogL	LR	FPE	AIC	SC	HQ
0	371.5418	NA	3.38e-05	-4.619273	-4.580833	-4.603664
1	384.4790	25.38930	3.02e-05*	-4.730988*	-4.615669*	-4.684161*
2	386.0835	3.108578	3.11e-05	-4.701043	-4.508845	-4.622998
3	386.3534	0.516365	3.26e-05	-4.654418	-4.385340	-4.545155
4	394.5474	15.46601*	3.10e-05	-4.706842	-4.360885	-4.566361

Not: * Optimal gecikme uzunluğunu belirtmektedir.

Tablo 2'ye bakıldığında, FPE, AIC, SC ve HQ kriterlerine göre gecikme uzunluğunun 1 olduğu görülmektedir. Uygun gecikme uzunluğu belirlendikten sonra tahmin edilen VAR modeli sonuçları yorumlanacaktır. Seriler arasında uzun dönemli bir ilişki olup olmadığını test etmek amacıyla Johansen Eşbütünlük testi analizi yapılmıştır. Tablo 3'te Johansen Eşbütünlük Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 3: Johansen Eşbütünlük Testi Sonuçları

İz İstatistiğine Göre Eşbütünlük Testi				
Hipotezler	Özdeğer	İz İstatistiği	%5 Kritik Değer	Olasılık (P)
$r=0$	0.071019	13.06727	15.49471	3.841466
$r \leq 1$	0.000579	0.101857	3.841466	0.7496
Maximum Özdeğer İstatistiğine Göre Eşbütünlük Testi				
Hipotezler	Özdeğer	Maksimum Özdeğer İstatistiği	%5 Kritik Değer	Olasılık (P)
$r = 0^*$	0.071019	12.96541	14.26460	0.0794
$r \leq 1^*$	0.000579	0.101857	3.841466	0.7496

Tablo 3'e bakıldığında eşbütünlük analiz sonucunda p değerinin 0,05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu açıdan eşbütünlüğün olmadığı yönündeki sıfır hipotezi kabul edilmektedir. Seriler eşbütünlük olmadığı için Vektör Otoregresif Modeli (VAR) kullanılacaktır. Eşbütünlük testi sonuçları ilgili değişkenler arasında uzun dönemli ilişkinin mevcut olup olmadığı hakkında bilgi vermektedir. Ancak ilgili değişkenler arasında yönü açısından bilgi vermemektedir (Bozkurt, 2007:91; Şimşek ve Yiğit, 2017: 127). Söz konusu değişkenlerin yönünün tespit edilmesi amacıyla Granger (1969) nedensellik testini geliştirmiştir. Tablo 4'te Granger Nedensellik Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4: Granger Nedensellik Testi Sonuçları

Nedenselliğin Yönü	Olasılık Değeri
GDP → PRE	0.0427
PRE → GDP	0.9550

Tablo 4’te gösterilen Granger Nedensellik testi sonuçlarına bakıldığında, GDP ve PRE arasında, politik istikrarsızlıktan ekonomik büyümeye doğru tek yönlü bir nedensellik ilişkisi tespit edilmiştir. Bulguları destekleyen çalışmaya örnek olarak Arslan (2011), Sakamoto (2005) gösterilebilir.

Varyans ayrıştırmasının amacı bir değişkene ait tahmin edilen hata varyansının diğer değişkenler tarafından açıklanma oranıdır. Ekonometrik modelde bulunan değişkenlerin kendilerinden ve diğer değişkenlerden oluşan bir şokun yüzde kaçının kendisinden ve diğer değişkenlerden kaynaklandığını göstermektir (Enders, 2004: 280). Analizden elde edilen GDP bağımlı değişkenine ait varyans ayrıştırması sonucu Tablo 5’te gösterilmektedir.

Tablo 5: Varyans Ayrıştırması Sonucu

Dönem	S.E.	GDP	PRE
1	0.035505	100.0000	0.000000
2	0.036838	98.04402	1.955977
3	0.037211	96.65426	3.345741
4	0.037273	96.39313	3.606867
5	0.037283	96.34886	3.651138
6	0.037285	96.34230	3.657698
7	0.037285	96.34138	3.658617
8	0.037285	96.34126	3.658741
9	0.037285	96.34124	3.658758
10	0.037285	96.34124	3.658760
11	0.037285	96.34124	3.658760
12	0.037285	96.34124	3.658760

Tablo 5’e bakıldığında ilk üç dönemi kısa dönem olarak ele alındığında, kısa dönemde kişi başı reel gayrisafi yurtiçi hasıla üzerindeki değişimin %96,6’sı kendisinden kaynaklanmakta iken, yaklaşık %3,5’i politik istikrarsızlıktan kaynaklanmaktadır. Uzun dönemde de kısa dönemdeki sonuçlara çok yakın bir oran olduğu gözükmemektedir. Uzun dönemde, kişi başı reel gayrisafi yurtiçi hasıla üzerindeki değişimin %96,3’ü kendisinden kaynaklanırken, %3,6’sı politik istikrarsızlıktan kaynaklanmaktadır.

SONUÇ

İktisatçılar ve politikacılar ekonomik büyümeyi artırmaya çalışarak toplumun refah düzeyini yükseltmeyi amaçlamaktadırlar. Çalışmada D-8 ülkeleri için 1990-2014 yıllarını kapsayan dönemi verileri kullanılarak reel gayrisafi yurtiçi hasıla ve politik istikrarsızlık arasındaki ilişki incelenmiştir. Analizde kullanılan değişkenler arasında eşbütünleşme olup olmadığı Johansen Eşbütünleşme testi ile analiz edilmiştir. Ayrıca söz konusu değişkenlerin birim kök testleri sonucunda aynı seviyede durağan olduğu ve ekonometrik modelin karakteristik polinomunun ters köklerinin birim çember içerisinde yer alması nedeniyle Panel VAR analizi kullanımına yönelik bir sakınca bulunmamıştır. Belirtilen değişkenler arasında Granger nedensellik testi yapılmıştır. Yapılan nedensellik sonucuna göre, ele alınan D-8 ülkelerinde, politik istikrarsızlıktan ekonomik büyümeye doğru tek yönlü bir nedensellik ilişkisi tespit edilmiştir. Bu sonuç literatürdeki, diğer ülkeler için yapılmış, ampirik çalışmaları destekler niteliktedir. Varyans ayrıştırması sonuçlarına bakıldığında, kişi başı reel gayrisafi yurtiçi hasıla üzerindeki değişimin %96,6'sı kendisinden kaynaklanmakta iken, yaklaşık %3,5'i politik istikrarsızlıktan kaynaklanmaktadır. Uzun dönemde ise, kısa dönemdeki sonuca yakın bir oran vardır.

Genel itibariyle politik istikrarsızlık belirsizliği artırmakta ve bu durumda özellikle yatırım faaliyetlerini azaltmaktadır. Yatırım faaliyetlerinin azalması ile birlikte ekonomideki piyasa işleyişini olumsuz yönde etkileyerek verimliliği azaltmakta ve büyüme üzerinde negatif bir etki bırakmaktadır.

KAYNAKÇA

- Alesina, Alberto, Şule Özler, Nouriel Roubini and Phillip Swagel (1996). "Political Stability and Economic Growth". *Journal of Economic Growth* 1(2): 189-211.
- Arslan, Ünal (2011). "Siyasi İstikrarsızlık ve Ekonomik Performans: Türkiye Örneği". *Ege Akademik Bakış* 11(1): 73-80.
- Asteriou, Dimitrios and Simon Price (2001). "Political Instability and Economic Growth: UK Time Series Evidence". *Scottish Journal of Political Economy* 48 (4): 383-399.
- Bienen, Henry, John Londregan and Nicolas Van de Walle (1994). "Ethnicity, Leadership Succession, and Economic Development in Africa". 1993 Working Paper Series: Executive Summaries. Institute for Policy Reform: Washington, D.C.
- Bozkurt, H. (2007). *Zaman Serileri Analizleri*. Bursa, Ekin Yayınları.
- Gordon, P. ve Wang, L. (2004). Does Economic Performance Correlate with Big Government. *Econ Journal Watch*, 1(2). 192-221.

- Granger, C. W. (1969). Investigating causal relations by econometric models and cross-spectral methods. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 37(3), 424- 438.
- İnsel, Ahmet (1991). “Siyasal Bir Süreç Olarak İktisadi Kalkınma II”. *Birikim* 21: 12–23.
- Kurzman, Charles, Regina Werum and Ross E. Burkhart (2002). “Democracy’s Effect on Economic Growth: A Pooled: Time-Series Analysis, 1951-1980”. *Studies in Comparative International Development* 37 (1): 3-33.
- Leahy John V. and Toni M. Whited (1996). “The Effect of Uncertainty on Investment Some Stylized Facts”. *Journal of Money, Credit and Banking* 28 (1): 64-83.
- Nordhaus, W. D. (1975). *The Political Business Cycle*. *The Review of Economic Studies*, 42(2):169-190.
- Parlakyıldız, Merve (2015). “Makro Ekonomik ve Politik İstikrarsızlığın Ekonomik Performans Üzerine Etkisi: Latin Amerika Örneği”. *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi* 19 (2): 1-11.
- Sakamoto, Takayuki (2005). “Economic Performance of ‘Weak’ Governments and Their Interaction with Central Banks and Labour: Deficits, Economic Growth, Unemployment and Inflation, 1961–1998”. *European Journal of Political Research* 44 (6): 801-836.
- Şanlısoy, Selim ve Recep Kök (2010). “Politik İstikrarsızlık - Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği (1987–2006)”. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 25 (1): 101-125.
- Şimşek, T. (2015). *Politik istikrarsızlık çerçevesinde politika ve iktisat etkileşimi*. *Uluslararası Yönetim, Eğitim ve Ekonomik Perspektifler Dergisi*, 3(2), 39–54.
- Şimşek, T. Yiğit, E. (2017). *BRİCT Ülkelerinde Yenilenebilir Enerji Tüketimi, Petrol Fiyatları, CO₂ Emisyonu, Kentleşme ve Ekonomik Büyüme Üzerine Nedensellik Analizi*. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12 (3), 117-136.
- Tang, C. F. ve Abosedra, S. (2014). *The Impacts of Tourism, Energy Consumption and Political Instability on Economic Growth in The MENA Countries*. *Energy Policy*, 68: 458-464.